

Töissä tunturissa -kirja on Suomen Akatemian rahoittaman Turismi työnä -tutkimusprojektin julkaisu. Yhtenä aineistonkeruumenetelmän projektissa oli Lapin turismityöläisille suunnattu kirjoituskutsu. Matkailualan sesonkityöläiset eivät taida olla innokkaita kirjoittajia, sillä kirjoituksia saatiin vain kymmenen.

Kirjan esseemäisessä pääluvussa tutkijaryhmä analysoi väljästi kirjoitusaineistoa yhteiskuntateorioihin ja turismi- sekä palvelutyön tutkimuksiin viittaillen. Kirjassa julkaistaan myös osa kirjoituskutsun niukasta sadosta. Myös matkailutyön määrät ja jakaumat saavat oman lyhyen lukunsa. Tilastot kertovat, että yli 60 prosenttia Lapin matkailuyritysten työvoimasta on sesonkityöntekijöitä. Juuri työn kausiluonteisuus lyhyine, määräaikaisine työsuhteineen vaikeuttaa matkailutyön vuositilastointia. Matkailutyön volyymin mittaaminen saati töiden monenlaisten sisältöjen tavoittaminen on hankalaa.

TURISMITYÖNÄ

Jarno Valkonen & Soile Veijola (toim.) Töissä tunturissa. Ajatuksia ja kirjoituksia matkailutyöstä. Rovaniemi, Lapin yliopistokustannus 2008. 129 s.

Tutkijat etsivät Lapin matkailutyöstä toisaalta palvelutyön yleisiä piirteitä, toisaalta ympäristöstä ja toimialasta seuraavia erityispiirteitä. Matkailutyön vastinparina kummittelee perinteinen työ, vakiintuneet työt, tehdas- ja toimistotyöt. Edellä luetelluista töistä matkailutyön väitetään eroavan esimerkiksi sesonkiluonteisuutensa ja työskentelyympäristönsä suhteen. Yhteistä löydetään agraariyhteiskunnan työn sisältöjen kanssa. Tuntuu siltä, että tunturitöissä todella on omalakisuuksiaan ja ominaispiirteitään. Niiden ympärillä pyöritään, mutta niistä ei vielä tässä jutussa oikein kunnolla saada kiinni.

Luen tutkijoiden tulokintaosuutta mielekkäiden tutkimusnäkökulmien ja sopivien käsitteiden etsintänä. Kirjoitusaineisto ryhmitellään neljäksi teemaksi: vuodenvieritys, protestanttinen etiikka, työn imago ja emotionaalinen työ. Luulen, että vuodenvieritys, sääolosuhteet tai maantieteellinen, fyysinen ympäristö ovat merkittäviä työnteon ehtoja. Ne ovat – globaalien talouden tai paikallisen sosiaalisen järjestyksen ohella – osin vaihtuva, osin kiinteä rakenne, johon Lapin turismi väistämättä kiinnittyy. Niistä on saatu irti harmillisen vähän. Ilmeisesti kirjoitusaineisto ei tarjoa kovin paljon aineksia näiden teemojen analyysiin. Kenties niitä ei myöskään osata käsitellä sosiaalisina faktoina, vaan ne jäävät luonnontieteelliseksi lainalaisuudeksi?

Sympaattisen pokkarin lukuja rytmittävät Soile Veijolan ja Seija Tuulentien ottamat valokuvat. Työn tutkijalle pieni, nätti kirja tarjosi lukuiltoa ja virikettä, tuoreita avauksia ja käsitteellisiä oivalluksia.

Silva Tedre